

Remiss avseende förslag på justeringar i programstruktur och examensmål för vård- och omsorgsprogrammet samt förslag till de förordningsändringar som krävs med anledning av ett införande av en undersköterskeexamen inom såväl gymnasieskolan som kommunal vuxenutbildning.

Alla förslag gäller under förutsättning att regeringen fattar nödvändiga beslut. Först efter att beslut har fattats kan Skolverket börja arbeta med ändringar av föreskrifter.

Skolverket översänder härmed nedanstående förslag som berör gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram.

Förslagen finns även på Skolverkets hemsida enligt följande länk:

<https://www.skolverket.se/om-oss/regeringsuppdrag-och-remisser/skolverkets-remisser>

Skolverket vill ge remissinstanserna möjlighet att yttra sig över förslagen och särskilt de förslag som är relevanta för remissinstansen.

Lämna synpunkter **senast den 19 oktober 2018 på bifogad svarsblankett**. Skicka gärna svar som e-post till remiss.gy.uskexamen@skolverket.se eller till registrator@skolverket.se Ange Skolverkets diarienummer 2018:686.

Vid eventuella frågor hänvisas till

Eva Ekstedt Salzmänn eva.ekstedt.salzmänn@skolverket.se

Bakgrund och skäl till förslagen

Regeringsuppdraget

Skolverket har i tilläggsuppdrag givet i regleringsbrev 2017-12-18 fått i uppdrag att föreslå justeringar i programstruktur och examensmål för vård- och omsorgsprogrammet samt ta fram förslag till de förordningsändringar som krävs med anledning av ett införande av en undersköterskeexamen inom såväl gymnasieskolan som kommunal vuxenutbildning. Förslaget ska utgå från de nationella kompetenskrav för undersköterskor som föreslås i betänkandet Effektiv vård – slutbetänkande av En nationell samordnare för effektivare resursutnyttjande inom hälso- och

sjukvården (SOU 2016:2). I genomförande av uppdraget ska Skolverket föra en dialog med Socialstyrelsen och utredningen om reglering av yrket undersköterska (S 2017:07) om hur kompetenskrav på bästa sätt kan ligga till grund för utbildningar till undersköterska och som grund för en reglering av yrket. Skolverket ska även föra en dialog med Sveriges Kommuner och Landsting.

Idag är yrket undersköterska oreglerat när det gäller vilken utbildning som krävs för anställning. Det medför att det ser olika ut över landet angående vad som anses behövas för att kunna arbeta som undersköterska. En reviderad utbildning behöver både göras tydligare när det gäller vad som är obligatoriskt och förstärkas med relevant innehåll för att uppnå de kompetenser som bedöms behövas för en undersköterskeexamen från gymnasieskolan eller vuxenutbildningen. Det medför att en större omfattning av poängen föreslås bli programgemensamma. Dagens vård- och omsorgsprogram innehåller 1 100 poäng programgemensamma kurser och 500 poäng inom programfördjupningen. Skolverkets förslag innebär att 1 400 poäng blir programgemensamma och att 200 poäng ligger inom programfördjupningen. Detta som en konsekvens av att ett flertal av de kurser som idag finns som valbara i programfördjupningen innehåller delar som bedöms vara viktiga för samtliga elever. I Skolverkets uppdrag har ingått att se över helheten och föreslå hur ett sådant nytt upplägg skulle kunna se ut. Skolverkets förslag innebär att nya ämnen skapas, en omfördelning av innehåll mellan dagens befintliga kurser görs, innehållet i ämnena ändras samt att kursinnehåll från kurser som idag är valbara inom programfördjupningen görs obligatoriskt.

Dagens ämnen och kurser togs fram före lärarlegitimationsreformen. Det orsakar ibland problem i lärarlegitimationsfrågor eftersom det är vanligt att dagens ämnen är för breda för att en lärare ska anses ha specialiserade kunskaper nog för att undervisa i hela ämnet. Vanligt är att man har specialiserade kunskaper inom någon eller några kurser men inte i hela ämnet. I Skolverkets förslag har ämnena renodlats så att det är rimligt för en och samma person att ha specialiserade kunskaper i hela ämnet och därmed också kunna bedömas behöriga att få den sökta legitimationen.

Förmågan att behärska svenska språket på ett relevant sätt är starkt efterfrågat i alla sammanhang där vård- och omsorgsutbildning och arbete diskuteras. Det är viktigt både för att klara utbildningen men ännu viktigare för att klara av att utföra vård- och omsorgsarbetet på ett kvalitets- och patientsäkert sätt. Det finns en utbredd uppfattning ute i verksamheterna, både på utbildnings- och på arbetsgivarsidan, att det finns brister i språkkunskaperna hos många av eleverna. Det gäller både muntlig och skriftlig kommunikation. Skolverkets förslag till innehåll i de nya ämnesplanerna betonar tydligare kravet på att kunna kommunicera, dokumentera och skriva rapporter på svenska. För yrkespaketet för undersköterskor och vårdbiträden föreslår Skolverket att kursen svenska 1 alternativt svenska som andraspråk 1 ska ingå.

Idag finns det inga formaliserade kompetenskrav för arbete som undersköterska inom vård och omsorg. Det som finns är Socialstyrelsens allmänna råd för arbete inom funktionshinderområdet. Parallellt med Skolverkets uppdrag ligger Socialstyrelsens uppdrag att ta fram kompetenskrav för arbete som undersköterska.

Skolverket ska redovisa sitt uppdrag den 30 november och Socialstyrelsen den 1 december. Skolverkets och Socialstyrelsens redovisningar kommer att ligga som underlag till utredningen Reglering av yrket undersköterska S 2017:07 som redovisas under april 2019.

Denna remiss

I denna remiss behandlas en konsekvensbeskrivning av uppdraget som helhet. Bilagorna 1–9 som innehåller förslag på ändringar i examensmål för vård- och omsorgsprogrammet, ett nytt förslag på programstruktur och en presentation av förslag till innehåll i de sju nya ämnena anatomi, funktionsförmåga och -nedsättning, gerontologi och geriatrik, hälso- och sjukvård, omvårdnad, psykiatri och social omsorg.

På Skolverkets vägnar

Eva Ekstedt Salzmänn
Undervisningsråd
eva.ekstedt.salzmänn@skolverket.se
Enheten för gymnasieskolan
Skolverket

Bilagor

Konsekvensbeskrivning
Bilaga 1–9

Sändlista

Myndigheter

Arbetsmiljöverket
Barnombudsmannen
Datainspektionen
Diskrimineringsombudsmannen
Ekonomistyrningsverket
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Länsstyrelsen i Stockholm
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Näringslivets regelnämnd
Regelrådet
Sametinget
Skolinspektionen
Statens institutionsstyrelse
Statistiska centralbyrån
Arbetsförmedlingen
Centrala studiestödsnämnden
Kriminalvården
Myndigheten för yrkeshögskolan
Tillväxtverket
Universitets- och högskolerådet
Universitetskanslersämbetet

Organisationer

Sveriges elevkårer
Folkbildningsrådet
DHB för döva, hörselskadade och språkstörda barn
Friskolornas riksförbund
Funktionsrätt Sverige
Föreningen Stöd Barnverket
Föräldraalliansen Sverige
Föräldraföreningen Dyslektiska barn
Hem och skola
Idéburna skolors riksförbund
Lika Unika
Riksförbundet Attention
Riksförbundet Hem och skola
Svenskt näringsliv
Sveriges elevråd – SVEA

Riksidrottsförbundet
Sveriges förenade studentkårer (SFS)
Vuxenutbildning i samverkan
Sveriges kommuner och landsting

Kommuner

Fagersta kommun
Falköpings kommun
Göteborgs kommun
Kiruna kommun
Luleå kommun
Malmö stad
Mjölby kommun
Sjöbo kommun
Stockholm stad
Umeå kommun

Fackförbund

Kommunal
Läraryrket
Lärarnas riksförbund
Skolledarföreningen
Sveriges skolledarförbund
Handelsanställda förbund